

VÄGGEN UT

HEDERLIGHET - DROGFRIHET - KAMRATSKAP - SOLIDARITET

2016 / Nr 4

GODKÄND

SVENSK INSAMLINGS KONTROLL

VÄGEN UT

VÄGEN UT
ISSN 1651-4254

Utgivare
KRIS Riksförbund

Ansvarig utgivare
Christer Karlsson

AD/Layout
Joakim Berndes

Tryckeri
Norrköpings Tryckeri AB

Medlemsutskick
KRIS Riksförbund

**Företagsannonsering &
Prenumeration**
Team Work Trading AB

Vägen UT, KRIS Riksförbund
Långholmsgatan 30, 1 tr
117 33 Stockholm
E-post: redax@krisvagenut.se
Webb: <http://krisvagenut.se>

Copyright © Vägen UT.
Allt material - Text, bild, grafik
är skyddat av lagen om upp-
hovsrätt (1960:729)

INNEHÅLL

SID 12-15
SAN PATRIGNANO

SID 18-23
DET VÅLDSAMMA GÖTEBORG

SID 30-33
SOCIONOMDAGARNA

SID 34-35
HATTENS BEHANDLINGSHEM

LEDARE

VI SKA ALLTID LIGGA I FRAMKANT

Året som gått har varit en prövning för många människor som befunnit sig i nöd. Flyktingkrisen har inneburit ohyggligt lidande för många människor som i panik flytt från krig och terror.

Krisen har varit en temp på hur långt kan vi sträcka oss. Finns det någon solidaritet i detta avlång land? Hur mycket kan vi offra för att hjälpa människor som förlorat allt. Det finns undersökningar som visar flyktingkatastrofen är den viktigaste politiska frågan enligt svenska folket. Många är beredda att hjälpa till och stötta politiska beslut som innebär att vi försöker hjälpa så många vi kan. En del vill hjälpa men bara de inte själva behöver offra något. Sen har vi de som genom sin politiska åskådning gör vad som helst för att hindra människor som flyr för sitt liv att komma hit, även många hjälparbetare som ställt upp ideellt för att hitta övernattningsmöjligheter till tusentals flyktingar har haft bråda dagar.

Men det finns fler förlorare, missbrukare - och barn i utsatta miljöer. När flyktingkrisen rasade som värst stängde många boenden och behandlingshem för den målgruppen som i stället sadlade om till asylboenden.

Ibland har lidandet inga gränser och läget har varit bekymmersamt. När den första vågen lagt sig och läget stabiliserats något så är det hög tid för våra beslutsfattare att fundera över det eftersatta arbete med våra barn och missbrukare samt personer med psykisk ohälsa. Julen är barnens högtid och alla förtjänar att få fira den

med sina nära och kära. Men så är inte fallet. Det måste vara hög prioritet att se till så det finns trygga miljöer för barn att vistas i. Det finns inga vinnare, bara förlorare när samhället sviker de mest utsatta.

KRIS har under året deltagit i flera evenemang runt om i Sverige, vi var bland annat på Gotland under Almedalsveckan, Sverige mot narkotika, Beroendedagen och Socionomdagarna. Vi har som målsättning att ligga i framkant och vara med och påverka politiker och andra beslutsfattare. Vi lobbar för drogfria behandlingar, i dag har de traditionella behandlingsmetoderna mer övergått till läkemedelsassisterade behandlingar. Många missbrukare får aldrig en chans till en drogfri behandling vilket är bekymmersamt. Vi i KRIS måste anstränga oss ytterligare att få nå ut med budskapet, att det finns en lösning som heter drogfri behandling. En metod som har fungerat på oss som kallats för hopplösa fall. Låt oss fortsätta med det arbetet även år 2017. Vi är ständigt på jakt efter nya medlemmar, stödmedlemmar och sponsorer. Vi behöver ledare och eldsjälur som kan föra vårt viktiga arbete vidare.

Vi har under flera år visat att vi är en organisation att räkna med. Det har uppmärksammats, inte minst av Svensk insamlingskontroll som beviljat oss ett 90-konto. Det är ett sjuisiffrigt bankgiro- och PlusGirokonto som inleddes med 90. Den insamlingsorganisation som uppfyller högt ställda krav kan beviljas ett 90-konto

av oss. 90-kontot är en kvalitetsstämpel för seriösa insamlingsorganisationer.

På KRIS vet vi att julen är en stor påfrestning för mångas nykterhet. Den erfarenheten tar vi med oss i vårt julfirande. Vissa av våra lokalföreningar kommer därför att hålla sina lokaler öppna för ett nyktert alternativ till julfirande. I dag finns det cirka 400 000 barn och unga som lever i familjer där en eller två föräldrar har ett riskfyllt drickande. Det är därför extra viktigt att uppmärksamma dessa barn under julhelgen då många av de vanligtvis trygga zonerna är stängda under julhelgen, förskolor, skolor, fritidsgårdar och idrottshallar.

Vi vill särskilt tacka våra sponsorer, medlemmar och stödmedlemmar för Ert stöd och engagemang.

GOD JUL & GOTT NYTT ÅR!

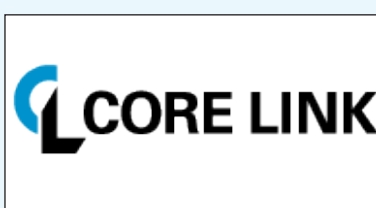
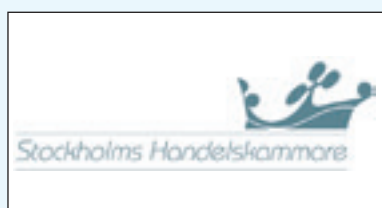
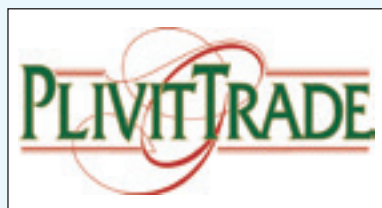

Christer Karlsson
Förbundsordförande KRIS

Vi stödjer KRIS drog- och brottsförebyggande arbete i samhället

Vill du också stödja vår verksamhet?
Kontakta annonsavdelningen på tel: 0587-17 00 00

STÖD KRIS

HEDERLIGHET DROGFRIHET

Den 12 oktober 2016 kom beslutet från Svensk Insamlings Kontroll som var mycket efterlängtat. Ansökan om 90-konto blev godkänt.

Mer information kommer inom kort på hemsidan om det nya postgirot-numret: 90 05 53-9

KRIS mål är att hjälpa och stödja människor ut ur ett liv fyllt av missbruk och kriminalitet in i en hederlig och drogfri gemenskap.

En gemenskap där det finns en stark kamratskap och en solidarisk förening som alltid ställer upp.

www.stodkris.se
info@stodkris.se
Postgiro: 90 05 53-9

**SVENSK
INSAMLINGS
KONTROLL**

LJUSMANIFESTATIONEN FÖR 20:E GÅNGEN

Det blev en finstämd kväll trots regn och rusk när ljusmanifestationen för narkotikadödens offer gick av stapeln i går på Sergelstorg i Stockholm.

–Det är en otrolig tacksamhet jag känner över att stå här i dag, men också mycket sorg över alla som gått bort, säger Sara Woldu som var en av huvudtalarna i går.

Narkotikan skördar många offer, 2015 registrerades fler än 900 dödsfall med narkotikarelaterade diagnoser i Sverige. Detta är det största antalet offer någonsin. Av dessa dödsfall står Metadon och Subutex för den största ökningen

Nätverket "Folkrörelser mot droger" med 31 organisationer är arrangörer för manifestationen och vill påminna om narkotikans offer. Det kräver krafttag mot spridning av narkotika och de vill ha ökade resurser till förebyggande arbete.

Sara betonar vikten av drogfria behandlingar som är en bristvara i dag. Det blir allt vanligare med läkemedelsassisterad behandling. Under sitt framförande ger hon ett exempel på hur hon själv blev bemött när hon

sökte hjälp.

–Du kan inte sluta knarka utan läkemedel sa läkarna till mig, Jag hade varit drogfri i över ett år med hjälp av en lång 12 – stegs behandling och jag var gravid i sjunde månaden, då ville läkarna skicka mig till ett metadonteam. –Det är fruktansvärt, säger Sara

I dag lever Sara och hennes man drogfria sedan flera år tillbaka med sin lilla dotter.

–Jag är så lycklig och tacksam över att jag inte lyssnade på läkarnas råd, berättar Sara.

Även Jacob Fraiman från KRIS Södertälje talade under manifestationen. Han berättade att pappan dömts för grovt narkotikabrott. Men att han själv efter missbruk och fängelse lyckats bryta arvet och med hjälp av

tolvstegsprogrammet och flyttat från Skåne samt engagerar sig i föreningen nu och motiverar andra att leva utan droger.

Lena Larsson, vice ordförande i Anhöriga mot droger, läste en dikt om att leva med barn med beroendeproblem, om kast mellan hopp och förtvivlan. Hennes dotter Kersti tillbringade mycket tid kring Sergelstorg och dog av en överdos bara 15 år gammal.

Det är tjugonde året i rad som minnesstund för narkotikans offer hålls vid Sergels torg i Stockholm vid Allhelgonatid. Liknande minnesstunder ordnas på flera andra orter runt landet.

Text & foto: Christer Renlid

När livet vänder och ingenting är som det brukar. När vitt blir svart och livslusten är urholkad av misär, utbrändhet, våld och missbruk, så valet huruvida man ska leva vidare eller inte - blir enkelt. Eftersom som jag skriver den här krönikan och i övrigt lever ett helt godtagbart liv, så förstår alla att mitt val inte lyckades. Jag klarade inte ens att ta livet av mig.

Jag var pojkspolingen som slogs och levde rövare. Skolkade från skolan och var stundtals helt oregerlig. Jag och en kamrat bombhotade vår skola för att slippa gå dit. Hade vi gjort samma grej i dag hade vi blivit terroriststämplade av Säpo. Vi stal bilar och gjorde inbrott lite här och var. Till slut tröttnade samhället och synnerhet min mamma. Jag hamnade på ett pojkhem där man skulle lära sig veta hut. Pojkhemmet i Motala drevs i gammal god pennalistisk anda. En föreståndare med skägg och uppkavlade shortärmar som var självbelåten och trodde han visste allt. Efter några månader på pojkhemmet blev jag förflyttad till mina kusiner som skulle ta hand om mig. Jag var alltid vilsen och rädd men visade sällan det. Mot alla odds gjorde jag värnplikten som jägarsoldat. Där fick man lära sig att ensam är inte stark. Utan gruppen klarar man sig inte länge. Min mamma sa "Det kanske bli karl av honom

också" Men ack så fel hon hade, till en början i alla fall.

Det tog inte lång tid efter att jag muckat från värnplikten innan jag ställde till det ordentligt och hamnade bakom lås och bom ett par år. Det blev vändningen, ja så var det. Jag började studera Komvux, folkhögskola, arbetade med ungdomar på Maria Ungdom i Stockholm. Blev antagen på juristlinjen, skaffade familj och senare började arbeta på advokatbyrå. Jag skrev debattartiklar och stod på barrikaderna och gjorde min röst hörd i alla möjliga sammanhang.

Mot bakgrund av mitt tidigare stökiga liv så kände jag mig odödlig. Vad kan gå fel? Ingen är en bättre krigare än jag. Det går inte att misslyckas, tänkte jag många gånger.

Men verkligheten hann i kapp mig. Jag arbetade stenhårt alla dagar i veckan, skaffade barn och tjänade bra med pengar. Men alla vill ha mer- även jag. Jag hade glömt vem jag var och vad jag kom ifrån. Jag ville inte se att mitt förhållande var på väg mot avgrunden. Jag stoppade huvudet i sanden och arbetade allt mer. När finanskrisen stod för dörren runt 2008 – 2009 och klienterna inte strömmade in som tidigare var jag snabb att hitta genvägar. Ja, dessa jävla genvägar som personifierar en människa som inte bearbetat ett jävla skit vad

han tidigare varit med om, så även jag.

Jag hamnade i knät på den organiserade brottsligheten. Jag gjorde saker som bara för några år tidigare hade varit helt otänkbara. Min fru lämnade mig och jag ägnade alla dygnets timar åt arbete, vin kvinnor och sång. Till slut var jag en förlorad man vars världsuppfattning inte gick att känna igen. Jag hade blivit en brottsling, förlorat mitt arbete och heder, ja allt som är värt någonting. Jag försökte hålla god min till mina barn. Jag har alltid varit mån om dem hur jävligt livet än varit.

Jag var inte längre den lovande processjuristen som älskade rättegångar och det juridiska spelet i rättegångssalen. Som jurist hade jag fina uppdrag åt kommuner och företag. Jag älskade rättegångsprocessen och allt förarbete som oftast är grunden till ett bra resultat. Jag var killen som gått från botten till toppen. Nu hade jag blivit en bandit som tvättade pengar åt ännu värre banditer. Jag gjorde affärer med maffian utan att blinka. Vad fan hade hänt?

Från trevliga rotarymöten och advokatmingel till gangsteruppgörelser i den undre världen. Mitt liv bestod av våld, och droger. Ena dagen 150.000 kronor i fickan, andra dagen ingenting. Jag ville att det skulle

ta slut men jag kunde inte stoppa snöbollen, som bara blev större. Min ångest blev bara värre och jag kunde inte se någon av mina tidigare kollegor i ögonen. Jag såg inget slut på skiten. Hur skulle jag någonsin kunna återgå till ett normalt liv?

Jag minns när polisen med dragna vapen dundrade in genom dörren klocka sex en tisdagsmorgon. Jag minns hur min dotter tittade på mig med sina stora ögon, och frågade. ”Är det dina jobbkompisar pappa?”

Jag blev häktad i några månader och kom sedan ut. Rättegången mot mig och flera andra varade i 20 dagar och omfattades av femtusent sidor förundersökning. Jag blev tillslut frikänd – men inte fri. Nu började straffet. Mitt liv låg i ruiner och jag förmädde inte att göra någonting åt det. Jag vara fattig och jagad av många

som ville ha tillbaka pengar från kraschen. Jag sjönk längre och längre ner i ett bottenlöst hål, utan en strimma hopp av ljus. Jag var utslagen, uträknad och förlorad. De som tidigare hade varit mina vänner var som bortblåsta. Till och med ryggdunkarna hade förvunnit. Det var bara jag, vargarna och en massa ångest.

Efter ett par år av total förnedring bestämde jag mig för att ta mitt liv. Jag åt piller och tog de mest dödande droger man kan tänka sig. Jag vaknade i ambulansen med en syrgasmask över ansiktet. Jag överlevde, fan helvete. Efter två dagar på sjukhuset lyckades jag hitta en bild på min dotter nerknölad någon ficka. Då kom vändningen. Sedan dess har jag ägnat all min tid åt att återupprätta någon form av värdigt liv. När jag fick erbjudandet att

komma till KRIS var jag först skeptisk, sedan föll många pusselbitar på plats. Hur man än vänder och vrider på det så har jag fått en möjlighet att komma tillbaka. Jag har ett arbete som jag älskar och får träffa intressanta människor med annorlunda livsöden. På KRIS finns en gemenskap som påminner om den kriminella gemenskapen. Skillnaden är att på KRIS är ingen kriminell längre. Samma människor som gör bra saker i stället för att begå brott

Det finns alltid en väg tillbaka även om man befinner sig på botten i de djupaste vatten. Det går att förändra sitt liv till det bättre. Det finns inga hopplösa människor bara hopplösa situationer. Det gäller bara att svälja stoltheten och våga ta tag i det som gör ont.

Här intervjuar jag Sveriges statsminister Stefan Löfven i Almedalen 2016. Från kl 8 på morgonen till sent på natten arbetade vi på Vägen UT redaktionen för att visa KRIS arbete i Almedalen.

KORSORDET

Koppla av en stund med korsordet och du har chansen att vinna frimärken och ett gratis medlemskap i KRIS.

**Skicka in senast
17 februari
2017**

Vinstplan:

1:a pris - 3 kartor (30 st)

2:a pris - 2 kartor (20 st)

3:e pris - 1 karta (10 st)

Det tre (3) första rätta dragna vinnarna vinner enligt prisplanen ovan.

Tävlingen gäller endast för de som är placerade på någon av Sveriges

anstalter, häkten eller SIS-institutioner.

Ditt svar behöver vi senast den:
17 februari 2017.

Svaret ska skickas till:

KRIS Riksförbund
Långholmsgatan 30
117 33 Stockholm

Förra numrets rätta vinnare var.

1:a pris

Fötroenderådet, Visby

2:a pris

Pia, Hinseberg

3:pris

Jessica, Sollentuna

Stort grattis till er alla!

				LOCKAR JUL HANDELN FRAM	BETALAR VILLAÄGARE KILA IVÄG	BLÅSES LJUS	ETT MÅSTE TILL SKINKAN?	GER JULSTÄMNING FÖR VILLAÄGARE	STARTAR OFTA REDAN PÅ JULDAGEN NUMERA	
				TID FÖR JUL						
				KOPPLAR VIDARE				FRÅGA OM TIDEN		
				SATT I FÖRAR- SÄTET	DRAR I TIBET		ANGER ORSAK INLEDER BREV			
PASSAR PÅ ATT TA FÖR SIG AV DET GODA I TILLVARON	VÄRMER I APRIL	LITEN KÄRLEKS- FIGUR	FÖR DET FÖRSTA MED PRO	RANK FARKOST			... FÖRE ...	liffes korsord .se		
VISAR DEN SOM ÄR FAST BESLUTEN ATT GENOMFÖRA NÅGOT			ELEKT- RONISK KRETS	DEL AV DET HELA	LUFTA KÖR I AKALLA					
HOPP MED TRE SKRUVAR HAR MYCKET HÖG	SÄNDER I SVERIGE	RU- NT	ÄR PAR- MENSAN IDÉ					ÄR OFTA "BRODER JAKOB"		
HA PUTTAT SKJORTAN INNFÖR BYXORNA						SVALKAR PÅ SOM- MAREN	BRITISH AIRWAYS UTSE			
FÅR BARA DEN SOM VARIT SNÄLL	NORR- LÄNDSKT MEDHÅLL	SÄTTS FRAM TILL KAFFET	ETIKETT	GÖR MAN SILVER	DEN STYR VÅRT HANDLANDE					
D-TYPEN FINNS INTE LÄNGRE	KRÄFT- JÄGARE	SOM MOTOR- VÄGAR	OMEDEL- BART	ÄR DEN SOM INTE SOVER	BAS I JULIG DESSERT	PÅ EGEN HAND SÄSGRUND				
SÄREGET DJUR			I NIVÅ MED DE BÄSTA I SITT SLAG		KOSTNAD					
			MÅLA UTAN PENSEL				RÄCKA SYD- SVENSKT GÄRDE			
INTE TILLÄTA			HÅLLER IGÅNG TRUTEN			BETER SIG INGET VIDARE				
SÄTTA I VÄG			ÄR JÄTTELIK			STÅR VOKALIST FÖR				

BLI MEDLEM I KRIS - BETALA MED SWISH

Nu har vi förenklat betalningen ytterligare för ett medlemskap i KRIS. Du kan numera betala din medlemsavgift med Swish. Vi vill göra det så enkelt som möjligt för alla att bli medlem i KRIS, och nu tillsammans med Swish kan vi erbjuda fem olika betalningsalternativ.

Vi har förstått att betallösningar ska vara enkla och att kontanter försvinner mer och mer när allt digitaliseras. För oss var beslutet att titta på Swish självklart när vi kunde ansluta det till våra tjänster. Vi tog kontakt med Johan Stenström på Follow me Darling (Wordpress, Interface & Design) och berättade om våra planer och önskemål. Det var även Johan som för några år sedan byggde om hela vår hemsida och ska uppdatera och förbättra vårt medlemsregister vintern 2016-2017. Nu när vi har Swish tillsammans med de andra betallösningarna så har vi snart uppnått de mål vi hade om att förenkla betalningar för alla medlemmar.

Vill du bli medlem i KRIS och stödja vårt brottsförebyggande arbete gå in på:
<http://kris.a.se/registrera>

När du registrerat dig betalar du enkelt med vårt med Swish nummer: 123 336 60 44

Blogg Press In English Unga KRIS | RSS | Extranätet

HEM INFO FÖRENINGAR KONTAKT

VÄLJ BETALNINGSMETOD

Du kan välja att betala genom Paysons olika betalningsmetoder eller med Swish.

   Handelsbanken

 Swedbank

Välj betalningsmetod nedan, klicka sedan på "Nästa".

Kort (VISA/MasterCard)
 Internetbank (SEB, Handelsbanken, Nordea och Swedbank)
 SMS/Wy Wallet (SMS och samtliga betalalternativ ovan)

NÄSTA

För att betala med Swish: Öppna din Swish-app och skicka 100 kr till 123 336 60 44 och ange meddelandet:

 ny normalmedlem

När du gjort det så klickar du på knappen nedan för att bekräfta.

BETALAT MED SWISH

■ SanPat

Det var full uppslutning under veckan i kongresshallen på San Patrignano som ligger utanför Rimini i Italien. Anledningen var en konferens "We Free day" Som handlade om det narkotikapolitiska läget i Europa.

trignano

Det var forskare, åklagare, poliser och representanter från FN, som under ett par dagar förläste och delade med sig av sina kunskaper om kopplingen mellan våld och narkotika. Temat för konferensen handlade i stor utsträckning om narkotikahandeln med cannabis. Det är ingen tillfällighet att Italien är arrangörer - landet brottas med omfattande missbruksproblematik och en politisk strid pågår hur narkotikalagstiftningen ska se ut i framtiden.

Han är starkt kritisk till legalisering

En av föreläsarna var Nicola Gratteri som tidigare tjänstgjort som åklagare och varit ordförande för antimaffiakommissionen i Italien. Han var starkt kritiskt till att avkriminalisera cannabis

- Argumenten för en legalisering handlar om att maffian ska förlora kontrollen över hanteringen av drogerna, men den retoriken är löjligväckande, säger han.

Förenta Nationernas (FN) representant Cindy J. Smith, som verkar inom kriminologi och rättvisefrågor, politik, strategisk planering. Hon menar att det är inte bara är svart eller vitt.

-Det narkotikapolitiska läget är bekymmersamt och det är svåra frågor vi brottas med. Det finns ingen självklar linje som är exklusiv, säger hon.

KRIS och ECAD var på plats

ECAD (European Cities Against Drugs) närvarande på konferensen med representanter från Sverige, Bulgarien, Malta och Litauen. Från Sverige fanns KRIS (Kriminellas Revansch I Samhället), Gävle Kommun och entreprenörer som ville se om det går att öppna ett liknande behandlingshem i Sverige. Åke Setreus var en av deltagarna och även ansvarig för hela ECAD-gruppen under besöket.

-Det var en givande konferens med många kunniga och intressanta föreläsare. San Patrignano är dessutom ett fantastiskt ställe, säger han.

We free days – för ett narkotikafritt samhälle

Under många år har nu San Patrignano vårdat projektet "WeFree", ett omfattande nätverk av förebyggande åtgärder i området, baserat på peer-to-peer-utbildning, aktiviteter som direkt berör ungdomar från samhället som själva bekämpar narkotikamissbruk.

"WeFree Days" realiserades tack vare bidragen från många invånare i samhället, den 11 och 12 Oktober 2016 i San Patrignano - och representerar invigningen av de årliga aktiviteter. De två dagarna tillägnas frågor som rör narkotikamissbruk och ungdoms välfärd och umbärande. Målet är att stimulera en konstruktiv dialog

som föreslår alternativ till skenande tendens att behandla ytligt med narkotikaproblemet.

Evenemanget omfattar cirka 2500 elever från gymnasier och mellanstadieskolor i hela Italien, tillsammans med italienska och internationella företrädare för institutioner och organisationer som arbetar i dessa sociala området, tillsammans med människor från idrottsvärlden, kultur och underhållning

WeFree dagar är indelade i fyra temaområden: Forum, Theatre, ForuMio och Experience. Det finns onekligen behov av att diskutera narkotikafrågan ur flera perspektiv.

Konferensen var belägen på ett av Europas största behandlingshem.

Dit kommer människor från hela världen för att få hjälp med sitt missbruk. Behandlingsprogrammet är inte bara ovanligt framgångsrikt, utan även helt kostnadsfritt. Inte långt ifrån Rimini ligger San Patrignano, behandlingsverksamheten som är som en mindre stad. Varje år får cirka 1300 personer - män och kvinnor i olika åldrar - hjälp där med sitt missbruk och sedan starten 1978 har runt 20 000 individer rehabiliterats. En uppföljning som universitetet i Bologna gjort visar att efter fem år är 72 % av de som genomgått programmet fortfarande drogfria, en siffra som är unik i sitt slag.

ECAD delegationen samlad inför We free dagarna tillsammans med 2 stycken guider.

Men rehabiliteringen är krävande, och tar tid: minst tre år – ibland så länge som fem år – tar det att bli redo för att komma tillbaka till ett vanligt liv.

Alla har själva sökt sig hit.

Dagligen har San Patrignano möten med människor som vill in i programmet. Men det är ofta människor som söker snabba behandlingar. Bara det som kan acceptera den långa behandlingstiden är det som blir mantagna. Då får de kämpa för att komma in, genom upprepade brev och telefonsamtal till kooperativet. Resultatet blir att endast de högt motiverade kommer in. Det är inte så konstigt att kraven på den som vill rehabiliteras i San Patrignano är hårda: behandlingen är tuff. Vid ankomsten upprättas en individuell behandlingsplan, som sträcker sig över lång tid. Som drogmissbrukare, är det vanligt med dåliga relationer till de anhöriga. Därför är besök från familjen inte tillåtna under det första året. Skriftlig kontakt går däremot bra. Kontakten utökas, ju stabilare den intagne blir och det finns även små radhus på området där

familjemedlemmar kan bo, såväl som dagisverksamhet där det i dagsläget vistas många barn. Det är heller inte lämpligt att gå in i förhållanden den första tiden eftersom det kan vara ett sätt att slippa möta sina egna processer. Fungerar det inte, går det att komma tillbaka. Ingen lämnar San Patrignano utan att vara redo för det. Det som slagit mig är att nästan alla har samma bild av hur det är att komma dit. Första halvåret mår de jättedåligt och vill de inget annat än att komma därifrån. Men den som är ny har dels en mentor att prata med, dels bor den tillsammans med fem-sex andra personer som har varit där betydligt längre och ser till att hålla en kvar.

En konferens för ungdomar

We free day är så mycket mer än bara en tillställning för professionella politiker och opinionsbildare. Här får ungdomar runt om i Italien chansen att träffas och diskutera och umgås under trevliga former. Festivalen erbjuder dansuppvisningar, workshop, och andra aktiviteter.

Vad är We free för något?

De We free dagar som anordnas i San Patrignano, är där man bjuder in grupper av människor från hela världen att dela sina kunskaper och erfarenheter och delta i diskussioner om droger, problem och förebyggande insatser - tillsammans med 3000 gymnasieelever från hela Italien. Men We free dagarna är inte bara prat.

Det är teater, workshops och möten med människor från hela världen med kultur och underhållning för att lära känna varandra och att engagera sig. Allt för att hjälpa till att visa att det finns en annan värld än droger och kriminalitet.

En av ungdomarna som jag pratade med beskrev betydelsen av We free så här.

"Wefree", vi är fria, är en av de starkaste meddelanden som berört mig här i San Patrignano, vi är fria endast när vi lever fritt utan att förlita sig på ingenting. Vi är fria när vi beslutar att leva upp till våra egna ideal och inte i enlighet med de ideal till ett läkemedel eller något annat.

För de ungdomar som bor och lever på San Patrignano har livet fått en helt annan innebörd än tidigare.

Det är aldrig försent att växa upp eller börja om från början. Det handlar om att återerövra livet och aldrig ge upp. När man pratar med dessa ungdomar kan man se deras smärta och svårigheter de varit utsatta för i deras ögon. På San Patrignano har de fått hjälp att vända sina svåra motgångar i livet till styrka och bättre självförtroende. För många ungdomar som jag träffade – såg det som en omöjlighet att vända livet till något meningsfullt.

San Patrignano är ett hem, en familj för unga människor som har förlorat sin väg.

Det är en gemenskap för livet som välkomnar alla som drabbas av beroenden eller social utestängning, så att de återfår sin egen väg genom ett program för återhämtning som i första hand är en kärlekens väg.

Avgudad och hatad – Muccioli väcker starka känslor

San Patrignanos grundare är före detta hotellägaren Vincenzo Muccioli. Han hade inga speciella kunskaper om drogmissbruk eller vård när han började 1978. På kooperativet finns heller inga terapeuter, utan terapin ligger i att vara del av en verksamhet på riktigt. Missbrukaren blir inte behandlad för att sedan gå ut och stå på egna ben, utan tvingas stå på egna ben redan på kooperativet. Det systemet har visat sig mycket framgångsrikt.

Men systemet bygger också på hård disciplin. Bland annat får man inte lämna kooperativet under de cirka två år som rehabiliteringen varar och i början hindras man från flyktförsök. Reglerna presenteras av Muccioli och hans stab för alla som söker in. Mucciolis dominans och rättframhet trampar ibland på ömma tår. Han har genom åren fått en del kritiker, bland annat en tidigare intagen, Gaspare Virzi som lämnade kollektivet och skrev en kritisk bok om San Patrignano.

Monica Barzanti, IR San Patrignano, guidade oss runt området under onsdagen.

I nästa nummer av Vägen UT kommer en längre artikel om San Patrignano. Vi har varit där och intervjuat intressanta personer, både intagna och företrädare för kollektivet.

Text: Christer Renlid

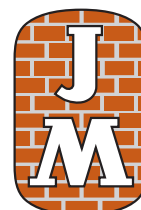
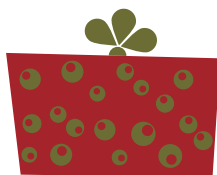
Foto: Joakim Berndes

God Jul & Gott Nytt År

önskar vi i KRIS

Ett stort tack till våra sponsorer!

Malmö stad

Bas Förvaltning AB
Stockholm

Competens Utbildning
Sverige AB
Stockholm-Globen

Mjölby Kommun
Mjölby

Spånga Tensta SDF /
Bromstengården
Spånga

Upplands Bro Kommun
Kungsängen

ORSA KOMMUN

Filipstads församling

FILIPSTAD

Speicher Auto AB

HUDDINGE

Vill du också stödja vår verksamhet?
Kontakta annonsavdelningen på tel: 0587-17 00 00

A Jensen Ingenjörfirma AB
Kolmården

Know It Gävleborg AB
Gävle

Orica Sweden AB
Nora

Aktiebolaget Systemstöd Sverige
Kista

Kvänum Energi AB
Kvänum

Piratförlaget
Stockholm

Albin Consulting AB Linköping
Björkstens Fastighets AB
Tyresö

Kävsjö Kyrkliga Samfällighet
Gnosjö

Rent & Fint Mona & Camilla
Arboga

BT EL Per Blom AB
Hägersten

Lampbolaget A. Häggroth AB
Bandhagen

Sandberg Development AB
Malmö

Clinton Mätkonsult AB
Enskede

Lemo Nordic AB
Bromma

Skellefteå Kommun
Skellefteå

Degerfors Kommun /
Socialförvaltningen
Degerfors

Lennart Ericsson
Fastigheter AB
Stockholm

Skärholmens församling
Skärholmen

Degerfors Laboratorium AB
Degerfors

Megaron Arkitekter AB
Stockholm

Sundbo Ungdomshem
Fagersta

Fogutek AB
Norsborg

Mälardalens Försäljning &
Rör AB
Västerås

Swish AB
Täby

GA Lindberg Chem Tech AB
Kista

Niels Kjeldsen Consulting AB
Kungälv

Ungdomens Hus
Hamnmagasinet
Umeå

J & P Elmontage AB
Visby

Nordtek
Kåge

HSB – där möjligheterna bor

Svenska kyrkan
BOTKYRKA FÖRSAMLING

Statens
institutions
styrelse SiS
Östfora Behandlingshem

DET VÅLDSAMMA GÖTEBORG DÖDENS FÄLT

Vägen UT har under en tid följt utvecklingen av gängkriminaliteten i Göteborg. Bilden av en stad där brottsligheten sjunker kan diskuteras.

Satsningen Trygg i Göteborg kostade skattebetalarna 100 000 000 kronor och involverade ungefär 100 poliser. Blev det bättre? Det finns ett stort mörkertal av händelser som inte finns med i statistiken. När jag anländer till polishuset en solig oktoberdag har krutröken tillfälligt lagt sig och inga skottsälvor ekar i staden. Polisområdeschef Erik Nord tar emot mig på sitt tjänsterum högst upp i polisborgen.

Vägen UT har tidigare publicerat fyra delar av artikelserien "Det våldsamma Göteborg". Nu kommer en sammanfattning av det förödande gängkriget. Vad händer nu? Hur arbetar polisen för att komma tillrätta med problematiken?

Vi har för denna sammanfattning pratat med flera personer som på ett eller annat sätt har en relation till våldet som drabbat Göteborg. Tidigare nämnda Erik Nord, polisområdeschef. Osman Can, ägare till restaurangen Vår krog och bar på Vårväderstorget i stadsdelen Biskopsgården. Karwan Faraj, ungdomscoach, frilansjournalist och författare. Doris, spaningschef (Doris heter egentligen heter något annat) och Jonas Ransgård, moderat oppositionsråd i Göteborgs stad.

Erik Nord visar en skrämmande verklighet inne på sitt kontor i Göteborg.

Femton år av gängkrig och våldet blir bara råare

Polisens uppfattning är att gängkrigen tog sin början vid Näsets badplats sommaren 2001. I dag femton år senare är gängkrigen i Göteborg fortfarande lika aktuella och våldet har blivit allt mer hänsynslöst.

De första skottsälvorna avlossades på en strandremsa i de västra delarna av staden. Oskyldiga människor som

semestrade på stranden hamnade mitt i gänguppgårelsen. Vid det tillfället var måltavlan en kille från Original Gangsters, hemmahörande i nordost.

Det finns gäng som är värre än Hells Angels

När media rapporterade om skjutningen var nog de flesta överens om att någon i de mer etablerade gängerna som Hells Angels och Bandidos var inblandade. Helt plötsligt stod det klart – det finns en våldsam undre värld vid sidan om de etablerade organisationerna.

Gärningsmännen den här gången var enligt uppgifter underhuggare till Naser Dzeljilji vars gäng senare skulle kallas för Naserligan. Gänget kunde liknas vid ett familjeföretag då Dzeljiljis söner var en del i gängets brottslighet.

Kampen om marknadsandelarna i Göteborg

Det växte fram ett hat mellan Original Gangsters och Naserligan. Bilar detonades. Det sköts till höger och vänster – rena vilda västern. Det blev inte mindre komplicerat av att den ökände Mehdi Seyyed startade ytterligare ett gäng, en underavdelning till Bandidos. X-team i Sisjön.

Knarket är den gemensamma nämnaren till gängkonflikterna

I kölvattnet av knarkaffärerna kom även vapenförsäljning, utpressning och stölder. Vi är nu framme vid år 2004. Polisområdeschef Erik Nord berättar om utvecklingen.

– Vid den tidpunkten visste fortfarande de inblandade sin tillhörighet med västar, tatueringar och andra gängmärken. Det var ordning och reda. Man hade koll på varandra. Sedan hände något. Seyyed dömdes till ett långt fängelsestraff och Dzeljilji blir svårt misshandlad i ett garage i Majorna 2006, säger Nord.

Gängstrukturerna ändras

Någon gång runt år 2008 började gängstrukturerna att ändras. De traditionella formerna av gäng blev något helt annorlunda. Nu börjar stadsdelsgängen bildas. De vill snabbt visa att de är att räkna med.

– Det var en restaurang på Järntorget, som Bandidos ansågs ha inflytande över, vars dörrvakt som blev beskjuten. Några yngre förortsskallar hade blivit nekade att komma in och ansågs sig kränkta av vakten. De sköt honom. Bandidos bötfällde killarna. I stället för att betala boten beväpnade sig killarna upp till tänderna och väntade på att fienden skulle komma. Bandidos skickade sin undergrupp X-team att driva in pengarna. Det misslyckades totalt, ingen dödades men många blev svårt skadade, säger Nord och fortsätter:

– Gängsymboler och västar är nu ett minne blott i förorten. Gårdstensalliansen påminner mer om en gerillaarmé än ett gäng. Gruppen bestod av av yngre män företrädesvis Angered och Bergsjön.

Gårdstensalliansen blev startskottet för dagens konstellationer och snabbt bildades andra liknade grupper. De växte sig starka i Biskopsgården, Backa, Bergsjön, Angered, Hammarkullen och Frölunda.

Osman Can sitter vid baren och tänker tillbaka på händelsen som skakade Göteborg och svenska folket.

”

Kriminella gäng är en postmodern variant av klaner”

– För att kunna bemöta den nya tidens gängstrukturer måste man förstå sig på medlemmarna och hur de tänker. Företrädevis kommer personer som ansluter sig till gängen från stater med en svag och opålitlig stadsbildning. På sådana platser hittar människor andra system att finna trygghet än att förlita sig på staten. Man ansluter sig till grupper som ofta, men inte alltid, bygger på släktskap eller blodsband för att söka trygghet, skydd och identitet. Vi läser ofta fast oss vid tesen att det handlar om sociala eller ekonomiska svårigheter till att dessa personer hamnar i gängen och begår brott. Så kan det givetvis också vara, men det är inte hela sanningen. Vi måste i allt större grad väga in klankulturen för att få en mer komplex bild. Den

territoriella tillhörigheten är också viktig, säger Nord.

Erik Nord tror det är av största vikt att polisen finns närvarande i områdena där klansamhällena har sin bas.

– Genom konsekvent och förutsägbart arbete i dessa områden kan vi påverka förtroendet för polisen och samhället.

Dödsskjutningarna på restaurangen

Osman Can är ägare till Vår Krog och bar. Man märker att han känner olusten komma krypande när vi pratar om att hovrättsförhandlingarna påbörjats angående massakern som skedde på hans egen krog den 18 mars 2015. Han orkar inte tänka på allt som skedde den där ödestigna kvällen.

Can jobbade inte den kvällen. Det gjorde däremot hans son som bara var några centimeter från att bli

träffad av kulorna. Vår krog och bar på Värvaderstorget i Göteborg förvandlades till en krigszon när flera personer med automatvapen sköt besinningslöst inne i lokalerna. Två personer mördades och ytterligare åtta skadades vid dådet.

”Tänk om jag varit där”

– Jag var inte där när det hände. Men min son var där. Han har haft det jättesvårt för att vara här på krogen efter det som hände. Jag tänker bara: ”Herregud, tänk om jag varit där”, säger Can.

Vi går ett varv i restaurangen och han visar mig vid vilket bord den ena mördade killen suttit. Han visar också vad hans son befann sig. Bara några centimeter ifrån sonens plats fanns ett kulhål.

– Jag har kämpat hårt för att renovera stället. Personalen är fortfarande skakad över händelsen. Nu har det blivit lugnare både i och utanför krogen. Polisen patrullerar hela tiden utanför krogen och gästerna börjar så smått koma tillbaka. Tidigare stod ungdomarna utanför krogen och förde liv. Så är det inte längre, säger Can.

Efter massakern på Värvåderstorget kom en kraftfull motreaktion vilket innebar stor förödelse av värsta sort. En handgranat kastades in i en lägenhet och ett oskyldigt barn fick sätta livet till. Enligt polisen var det en hämndaktion för skottlossningen på restaurangen. En känd gängledare och hans barn blev senare mördade i en bilsprängning.

Ett långsiktigt förebyggande arbete

Karwan Faraj är ungdomsledare och författare med över tio års erfarenhet av arbete mot utanförskap och med ungdomar i förorten. Att Faraj är en

lokalt känd person är inte så konstigt. Han är en prisbelönad ungdomsledare, musiker, författare, manusförfattare, frilansjournalist och föreläsare. Allt detta genomsyras av en enorm vilja att förbättra sitt samhälle, att minska klyftor och segregation.

Som fjortonåring kom Faraj till Sverige, till en förort utanför Göteborg. Året var 1996. Familjen var politiska flyktingar som flytt Saddam Husseins våldsamma framryckningar i den irakiska delen av Kurdistan. Han flydde med sin mor och sina sju syskon, via fem månader i Turkiet, till Sverige. De kom fram en kall vinterdag. Hans far hade flytt till Sverige två år tidigare via smuggelvägar och nu äntligen fått uppehållstillstånd. Familjen kunde återförenas.

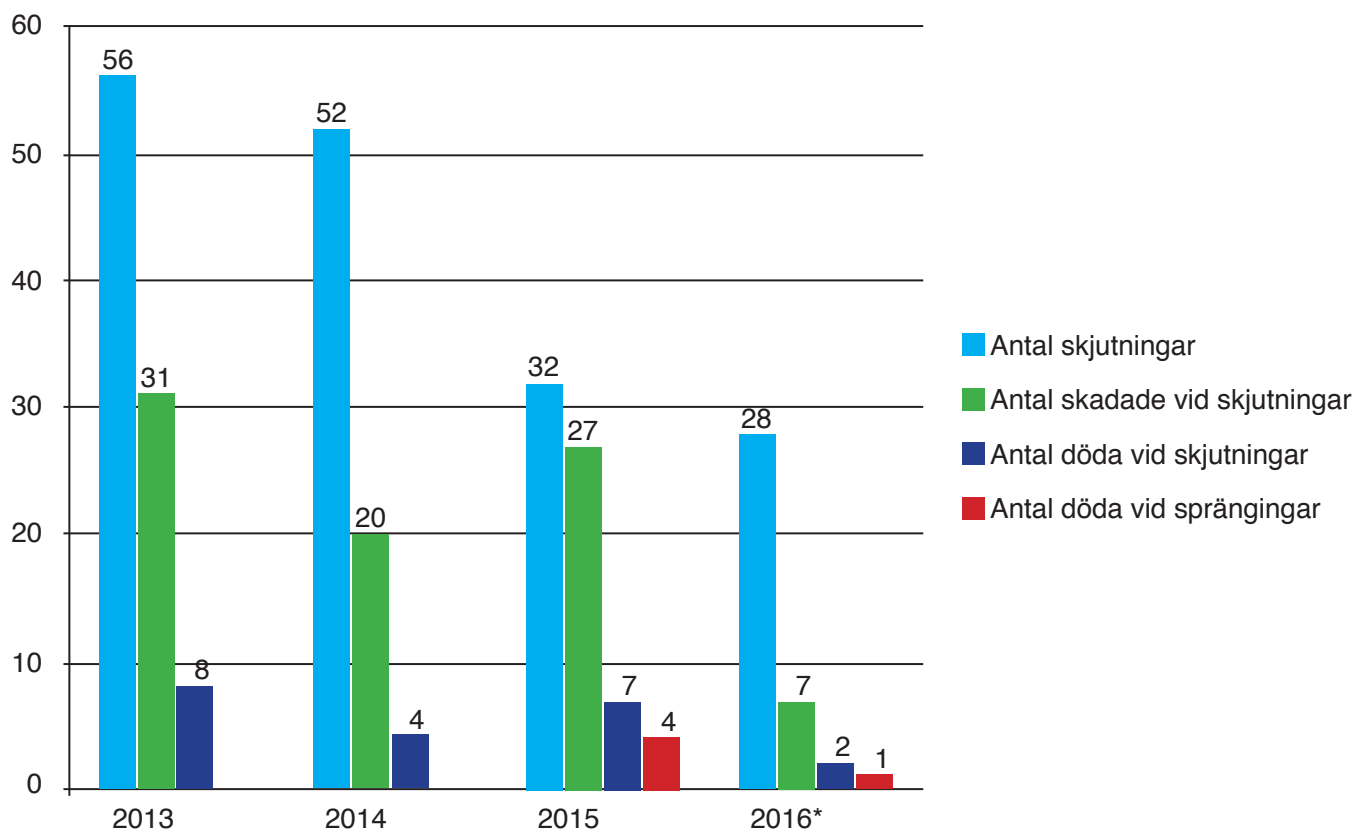
– Repressiva insatser kan aldrig ersätta det förebyggande arbetet. Vi måste skapa förutsättningar för ungdomar som är på väg att välja fel väg i livet. Stadsdelarna är separerade.

Segregationen ökar och ungdomarna bygger upp sitt eget system. Kriminaliteten har vuxit på ett nytt sätt de sista åren. Tidigare hade vi mer traditionella gäng med symboler och så. Nu är det mer lösa grupperingar. Det är ett nytt koncept för hur man kan vara kriminell. Det är svårt att kartlägga grupperna. Det kan vara en snubbe du följt i en grupp, efter några år träffar du han och han är i en ny konstellation. Man är mer fri jämfört med de äldre traditionella gängen. Det måste finnas lämpliga personer som är ute i de drabbade områdena. Personer som hänger där och kan motivera och entusiasmera ungdomar till ett bättre liv, säger Faraj.

En gräddfil för vissa ledargestalter.

Han menar att för många av killarna är det redan kört. Det har gått för långt och chanserna att återanpassa sig är minimala. Men det finns de som har alla möjligheter att komma tillbaka till

Skjutningar i Storgöteborg 2013-2016

*För 2016 avser siffrorna tidsperioden fram till 1 oktober

Källa: Polisen

ett bra liv. Men de måste få chansen enligt Faraj.

– Det ska inte daltas med busarna, men i bland skulle vi tjäna på att ha en gräddfil för vissa personer. Det kan vara ledargestalter, om de försvinner bort till något bättre kanske fler skulle följa efter. Men den populistiska sidan av politiken tillåter inte sådant, säger Faraj.

Nya tider kräver nya lösningar

Karwan Farajs analys stämmer överens med den bild som polisen målar upp. Även våldskapitalet hos dessa grupperingar har blivit mer omfattande. Knarket spelar en central roll i sammanhanget. Gängen slåss för

att behålla sina revir. Ingen utomstående tilläts komma in och sälja narkotika på någon annans revir.

– Så många människor har fått sina liv förstörda. Samhället får inte tolerera sånt här. Polisen stora satsning Trygg i Göteborg var ett bra initiativ, med vad blev resultatet, blev staden tryggare?

Farajs frågeställning ovan är högst relevant. Rent statistiskt sjunker brottsligheten i Göteborg. Verkligheten visar något annat. Hur går det ihop? Enligt statistiken har skjutningarna i staden gått ned sedan 2013 fram till i dag.

Trygg i Göteborg var en satsning, en så kallad särskild händelse, som polisen i Göteborg inrättade under 2013 för att få bukt med gängen, kriminaliteten och skjutningarna i staden.

Polisens statistik visar 56 skjutningar och åtta döda år 2013. Nu tre år senare är siffran nere i 28 skjutningar, två sprängningar och tre stycken döda per den 1 oktober 2016.

Enligt polisen beror nedgången i antal skjutningar främst på att många inblandade är häktade eller avtjänar straff. Några ledargestalter har även skjutits ihjäl. Splittringar inom gängen har skett. Ett flertal personer ska ha

lämnat Göteborg. Under perioden beslagtogs mycket knark och vapen, vilket har haft betydelse. Otryggheten får dock många Göteborgare leva vidare med än så länge.

Jonas Ransgård (M) är oppositionsråd i Göteborgs stad. Han är försiktigt positiv till projektet Trygg i Göteborg. Han menar att tanken var god men att det hade behövts skjutas till ännu mera pengar.

– Om man jämför inom EU så ligger Sverige tredje från botten i antal poliser per invånare. Skulle man komma upp till snittet skulle vi behöva öka från 20 000 till 30 000 poliser för att komma till genomsnittet per invånare i EU. För att kraftsamla och få ihop tillräckligt med poliser för projektet blir det luckor på annat håll. Att gängen har försvagats ser aldrig allmänheten. Det överskuggas oftast av nya skjutningar. Det är viktigt att vi har resurser för de repressiva åtgärderna annars blir det andra inte mycket värt, säger Ransgård.

Slutsats

Vår artikelserie har gett en god inblick i hur många betydande och insatta personer ser på problematiken. Vi läser statistiken. Vi skriver statistiken. Det gör oss oroliga. Hur mår egentligen Göteborg? Gångkrigen, hatet och blodspillan ser inte ut att få ett slut. Problemen är enorma. Det behövs stora förändringar. Grundbulten har ännu inte hittats.

Text: Christer Renlid, Jens Gröndahl

Foto: Christer Renlid

GÄNGENS ETABLERING I DE OLIKA STADSDELARNA

Biskopsgården

Biskopsgården är den stadsdelen som sannolikt har drabbats av mest våld. Det var här massakern på Vår krog och bar vid Vårväderstorget skedde 18 mars 2015. En händelse som renderade i hårda straff, varav två livstidsdomar. Ett flertal hämndaktioner har följt massakern.

Stadsdelen och gängterritorierna är uppdelat i norra och södra. Tolv människor har mördats i gängkonflikter. Bland dem både oskyldiga som varit på fel plats vid fel tillfälle – och två småbarn.

Det var när en 17-årig pojke och en 28-årig man sköts till i Norra Biskopsgården i september 2013 som polisen inrättade sin satsning Trygg i Göteborg, som en satsning mot det ökande våldet i staden.

Bergsjön och Kortedala

Fem människor har blivit mördade i gängrelaterade konflikter. Från att ha haft ett härskande gäng splittrades gänget upp i en äldre och en yngre fraktion 2013. Våldet ökade tills ett flertal betydande medlemmar fick fängelse för olika våldförseelser, bland annat grov misshandel och mordförsök.

Det temporära lugnet detta innebar fick ett abrupt slut när en ung man sköts ihjäl i maj 2015.

Backa

En tidig gruppering vägrade låta sig styras av Bandidos. De skapade ett oberoende gäng som sargats av interna strider och mord. Grupperingen har nära kopplingar till Norra Biskopsgården. Även här ville de yngre ta över från de äldre ledargestalterna, två bröder och en annan man. Alla tre sköts till döds mellan 2014 och 2015.

Gårdsten och Angered

Idag är Gårdsten uppdelat i A-falangen och S-falangen, som befinner sig i en dödlig konflikt som kostat flera liv.

En av de tidigaste grupperingarna i området var Angered Tigers, en grupp som bildades runt millennieskiftet och hade kontakter med Naserligan. Många gick över och bildade senare Gårdstensalliansen, som polisen ser som startskottet för dagens konstellationer. Gårdstensalliansen hamnade snabbt i konflikt med Bandidos X-team. Något som gjorde att X-team lämnade området.

Frölunda och Tynnered

Tre män har mördats i området. Den senaste en 33-åring, med förflutet i Original Gangsters, som sköts ihjäl i september 2016 med ett 20-tal skott i sin bil vid Frölunda torg. Enligt källor till Aftonbladet beskrivs 33-åringen som "den största gängledaren i Göteborg". Polisen säger till Göteborgsposten att mannen både omgav sig med ett eget gäng och hade kontakter med Vårvädersligan. Våldsamma konflikter mellan olika grupperingar pågår även i Tynnered.

Det var här, på Nässets badplats, polisen ser som starten av gängkrigen när en blodig uppgörelse mellan Original Gangsters och Naserligan ägde rum 2001.

Hammarkullen och Hjällbo

Här styrs brottsligheten enligt polisen främst av en släkt, där både kriminella och lagliga affärer är en del av levebrödet. Styret störs till viss del av ett mindre gäng från Hammarkullen som är sammansvetsat av etnisk tillhörighet.

Vi stödjer KRIS drog- och brottsförebyggande arbete i samhället

Basta Ragnhildsborg AB
08-550 389 81
Södertälje

**Karl-Göran &
Roland Karlsson**
Bie Brunsäter
Katrineholm

Bredängs Camping Stockholm
08-97 70 71
www.bredangcamping.se
Skärholmen

Avenbokens
Behandlingscenter
MALMÖ

Gunnar Svensson Textil &
Möbelinredning AB
GÖTEBORG

Wessjö AB
STOCKHOLM

E F Ekonomikonsult
AVESTA

LM Maskinuthyrning AB
STENKULLEN

Sju Advokater KB / Advokat
Tomas Nilsson AB
STOCKHOLM

Perstorps Kommun
PERSTORP

Statens
institutions
styrelse SiS
Ungdomshem Bärby

AB Peter Westöö
LIMHAMN

Svenska Kyrkan /
Uppsala Stift
UPPSALA

Svenska kyrkan

BOO FÖRSAMLING

Vi finns i Saltsjö-Boo. 08-747 66 00.

www.svenskakyrkan.se/boo

www.facebook.com/booforsamling

DIN BIL GRUPPEN STOCKHOLM

Vi stödjer KRIS drog- och brottsförebyggande arbete i samhället

AB Bakels Aromatic Göteborg	Essen Bygg AB Sundsvall	Heby Kommun Heby	Nässjö Kommun Nässjö
ATK Stockholm	Fagareds Ungdomshem Lindome	ICA Kvantum Bollnäs	Plinten Elektriska AB Bromma
Bakertilly Halmstad KB Halmstad	Fotograf Oskar Lüren Linköping	Inger SMT HB Täby	Sennan Buss AB Sennan
Bildelen AB Vara	Fotograf Per-Olof Svensson Dalsjöfors	Socialförvaltningen Kristinehamns Kommun Kristinehamn	Shesea Cargo i Falköping AB Falköping
Bula AB Umeå	Fyrklövers Stugby Rättvik	Motala Kommun Motala	Sjöfors Skogsservice AB Eriksmåla
Canadian Plastic Flooring AB Huddinge	Gnesta Ventilationsmontage & Service AB Gnesta	Nacka Församling Nacka	Sjölin's Smide AB Hudiksvall
Danod AB Robertsfors	Hammarö Kommun Skoghäll	Nordens Folkhögskola Biskop-Arnö Bålsta	Swedref i Göteborg AB Askim
Döderhults Församling Oskarshamn			Skolkyrkan Göteborg

Svenska Teknikingenjörer
Trollhättan

Ungdomens Hus
Karlskrona

Utbildning Nord
Övertorneå

Varbergs Revisionsbyrå AB
Varberg

Västerås Stift / Linda
Mandelberg
Västerås

XL Bygg Hans Anders
Simrishamn

Ytterman Projekt AB
Stockholm

Östermalm Machinery AB
Upplands Väsby

En plats för möten Välkommen!

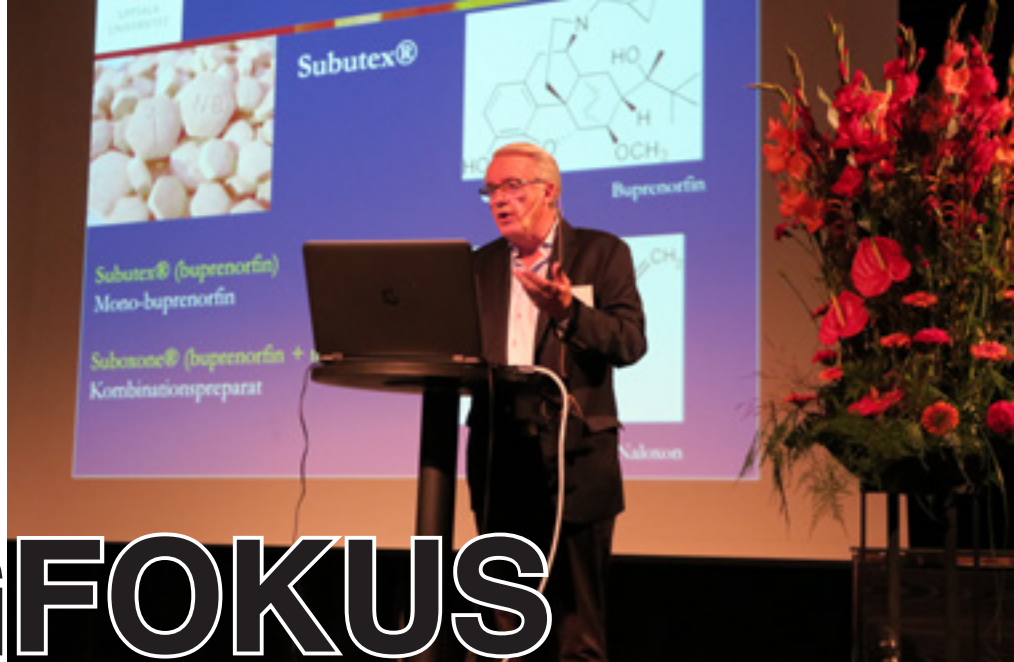
Svenska kyrkan

KALMAR

Svenska Kyrkan
Umeå Ålidhems Församling
Umeå

Drogfokus (tidigare Sverige mot narkotika) är en nationell konferens vars syfte är att inspirera, skapa dialog och samverkan samt förmedla kunskap om och erfarenheter av hälsofrämjande, förebyggande och stödjande arbete kring alkohol, narkotika, dopning och tobak.

DROGFOKUS

Folkhälsominister Gabriel Wikström (S) inledningstalade på konferensen i Uppsala

–Vi behöver mer samverkan, mer fokus på jämställdhet och mer långsiktighet. Samtidigt som det finns ljuspunkter som att medellivslängden ökar, fler mår bättre och ungdomar dricker och röker mindre, så finns det en annan utveckling också.

Det finns gråzoner. Hälsoklyftor ökar i vissa grupper, det skiljer sex år i förväntad levnadsålder mellan hög och lågutbildade, äldre kvinnor dricker mer, narkotikadödlighet ökar, enligt Drugnews

– **Sverige är expert på stuprör** och att organisera i samhället. Men det finns risk att vi glömmer bort engagemang och personligt ansvar. Institutioner kan inte lösa allt, det behövs att fler aktörer samverkar och att alla drar åt samma håll, var ministerns budskap på konferensen, sade Gabriel till Drugnews

Han uppmanar till sociala investeringar för att ge förutsättningar för ett bra liv. Att tidiga stödsatser vid mindre problem är billigare än att vänta tills individer senare hamnar riktigt snett – fängelse, rehabilitering och sociala åtgärder kan kosta 50-60 miljoner kronor under ett liv. Bredare samverkan, mer engagemang och ansvarstagande,

mindre stuprörstänk är något ministern skickade med till åhörarna

– Ni kan göra skillnad! sade Gabriel Wikström och rusade vidare till taget.

Fred Nyberg, beroendeforskare och senior professor Uppsala universitet var en av föreläsarna under konferensen.

–Innehållet under konferensen täcker ett stort fält inom drogberoendefältet, vilket är mycket positivt, säger Fred.

Ett bättre samarbete mellan berörda myndigheter är en av de viktigaste drogfrågorna

–Vi har två viktiga frågor. Den ena är att implementera den kunskap vi har ute i praktiken, vilket vi har varit lite dåliga på. Vi har lyft den frågan under konferensen. Den andra frågan är, vi måste bli bättre på samverkan mellan olika myndigheter som är berörda av dessa frågor. Vi måste få en bättre sammanknytning mellan myndigheterna för att få ett bättre perspektiv.

En och samma myndighet för hela drogområdet

–Jag är inne på det som Gerhard Larsson föreslagit i missbruksutredningen, en och samma myndighet för hela drogområdet. Det gäller att få ett bättre helhetsgrepp.

I dag vet inte den ena myndigheten vad den andra gör vilket lätt får konsekvenser för patienten.

Är svensk narkotikapolitik orsaken till ökad dödlighet bland missbrukare?

–Det finns mycket som talar för att det finns andra orsaker till detta än själva politiken. Att skylla på den svenska modellen är att göra det lätt för sig. I dag finns det många smärtpatienter som får legalt föreskrivna narkotika preparat, som utvecklar ett beroende utan att ens snudda vid någon politik. Man skulle kunna vända på det och säga att den svenska narkotikapolitiken räddat många att gå över styr.

Antalet narkotikarelaterade dödsfall måste ses i ljuset av hur man analyserar dödsfallen

–Att vi har en ökning är ostridigt som jag ser det. Men att vi är nummer ett i Europa när det gäller narkotikarelaterad död – behöver inte alls vara sanningen, menar Fred.

Vi har olika sätt att se på vad en narkotikarelaterad död omfattas av. Olika kriterier hur vi analyserar helt enkelt. För att kunna göra en rättvis bedömning måste alla länder ha en likvärdig standard på sitt tillvägagångssätt, vilket inte är fallet nu. I Sverige räknar vi in många fler aspekter än i många andra länder.

Något av stor vikt och betydelse är preventionen. Hur vi förhindra att personer börjar missbruka.

Reklam som triggar människor in i ett missbruk

Fred ger exempel på reklam som är förödande. Han nämner hur spelbolagen utvecklar tekniker för att trigga hjärnans belöningsystem och lättare komma in i ett beroende.

Drogfria behandlingar är en bristvara – varför?

–Det är ett problem, det är alldeles för enkelt att sätta in ett läkemedel i stället för en mer långdragen process med psykosocial terapi. Jag tycker det ska vara en självklarhet att en patient först ska prova en drogfri behandling först innan läkemedel sätts in.

Kritiken mot kriminalvården, att allt för lättamt skriva ut narkotiska preparat – är befogad

–Kritiken handlar i högst väsentlig grad även om ADHD mediciner.

Jag har suttit med i kriminalvårdens medicinska kommitté och fått rapporter om hur mycket läkemedel som skrivs ut. Kritiken är i allra högsta grad befogad. Kriminalvården arbete ska i första hand handla om rehabilitering – inte skriva ut läkemedel, anser Fred.

Fred anser att kriminalvården måste börja omprioritera sin syn läkemedel på anstalterna. Men ger likväl läkarna en uppmaning att tänka klokare. –Givetvis skall personer som är i behov av läkemedel få det men med största restriktivitet.

En livslång behandling – eller inte?

–Det finns många exempel på personer som haft ett omfattande missbruk men klarat av att rehabilitera sig utan läkemedel. Att bli insatt på metadon och

tillhöra ett team behöver nödvändigtvis inte betyda ett livslångt behov av preparatet. Det går att trappa ut och hitta andra alternativa lösningar, säger Fred.

Det samlande intrycket från konferensen är att den håller hög klass. Många besökare på Drogfocus var från kommuner, vården och länsstyrelser, myndigheter och universitetsvärlden. Men även utställare och över 70 föreläsare och juniorforskare deltog.

Text: Christer Renlid

Foto: Ali Reunanen

ANNONS

Vårt hjärta slår för
allas lika värde!

SCA FOREST PRODUCTS

www.sca.com

KRIS VIKTIGASTE UPPGIFT

Kriminellas Revansch I Samhället tycker att det är viktigt att informera kriminella om rätten att frigges med möjlighet att få ”revansch i samhället”.

Denna information sker främst genom att KRIS besöker anstalter och häkten samt genom tidningen Vägen UT. KRIS erbjuder kriminella och/eller drogmissbrukare som har tröttnat på att leva kriminellt och vill byta livsstil - en frizon under den första tiden efter muck.

Vägen UT distribueras till samtliga fängelser och häkten i Sverige, i tidskriften informerar vi om att KRIS finns och att vi tillsammans kan jobba för att just du också ska kunna sluta upp i våra led.

Här nedan följer den manual som du som tröttnat på skiten kan följa om du vill arbeta för att tillsammans med KRIS hjälpa dig själv och senare andra som är i samma situation som du nu befinner dig i.

1 Ta kontakt med din lokala KRIS förening, när som helst under din verkställighet. Men helst innan du frigges, KRIS vill gärna kunna få möjlighet att besöka dig vid några tillfällen. Detta för att hinna lära känna dig och för att kunna hjälpa just dig att planera inför din frigivning.

2 Du kan så småningom bli medlem, genom medlemskapet får du tillgång till den frizon som varje lokal KRIS-förening erbjuder.

Där kan du vara dig själv utan att behöva springa omkring på stan och hålla färgen. Dessutom ingår det en prenumeration av Vägen UT samt ett antal andra förmåner beroende på vilken lokal KRIS-förening du tillhör.

3 När denna kontakt har etablerats och vi tillsammans har hittat en plan för att du ska få en rejäl chans till ett liv utan kriminalitet och droger – då kommer vi och hämtar dig när du muckar. Vi ser till att din frigivning blir en positiv upplevelse.

4 Du välkomnas i vår gemenskap och vi gör tillsammans det arbete som krävs för att vi gemensamt ska lyckas få ett liv där hederlighet, drogfrihet, kamratskap och solidaritet är de tongivande bitarna för att lyckas med vår revansch i samhället.

5 KRIS kan i de allra flesta fall hjälpa till med boende och sysselsättning samt hjälpa till att styra upp sociala och myndighetskontakter.

KRIS finns idag på flera orter i Sverige. Organisationen är också etablerad i Danmark, Finland, Vitryssland, Ryssland, Ukraina och samarbetar med Second Chance i Japan.

Det enda kravet vi har på dig är att du ställer upp på KRIS fyra deviser:

**Hederlighet
Drogfrihet
Kamratskap
Solidaritet**

BLI MEDLEM!

I både normalmedlemskap och stödmedlemskap ingår en prenumeration av Vägen UT. Tag kontakt med din lokala KRIS förening om du har frågor eller funderingar kring ett medlemskap i KRIS.

Normalmedlemskap

100 kr per år.

(Normalmedlem är du som är straffad och/eller varit missbrukare)

Stödmedlem

200 kr per år.

(Stödmedlem är du som inte kvalificerar dig som normalmedlem)

Vid utebliven tidning, kontakta medlemsansvarig eller redaktionen: redax@krisvagenut.se

Adressändringar måste meddelas snarast.

Välkommen till KRIS!

KRIS FÖRENINGAR

BOLLNÄS

Björkhamregatan 8 F
821 32 Bollnäs
Tel: 076-232 25 67
E-post: bollnas@kris.a.se

MALMÖ

Fricksgatan 1
214 26 Malmö
Tel: 040-92 71 00
E-post: [malmo@kris.a.se](mailto:malmö@kris.a.se)

VÄRNAMO

Jönköpingsvägen 107 A
331 34 Värnamo
Tel: 070-286 14 02
E-post: varnamo@kris.a.se

FALKENBERG

Storgatan 21
311 30 Falkenberg
Tel: 0346-844 30
E-post: falkenberg@kris.a.se

MARIESTAD

Västerlånggatan 3
542 30 Mariestad
Tel: 070-775 79 90
E-post: mariestad@kris.a.se

ÖREBRO

Vasatorget 2
703 54 Örebro
Telefon: 019-33 51 97
E-post: orebro@kris.a.se

GÄVLE

Kålhagsgatan 4 A
802 53 Gävle
Tel: 026-65 25 62
E-post: gavle@kris.a.se

STOCKHOLM

Magnus laduläsgatan 9
118 65 Stockholm
Tel: 08-720 21 15
E-post: stockholm@kris.a.se

GÖTEBORG

Knipplagatan 4
414 74 Göteborg
Tel: 031-14 51 58
E-post: goteborg@kris.a.se

SUNDSVALL

Västravägen 9
852 34 Sundsvall
Tel: 060-15 12 11
E-post: sundsvall@kris.a.se

HALMSTAD

Planetgatan 2
302 35 Halmstad
Tel: 035-15 68 30
E-post: halmstad@kris.a.se

SÖDERTÄLJE

Övre Torekällgatan 29
151 33 Södertälje
Tel: 070-765 92 83
E-post: sodertalje@kris.a.se

KARLSKRONA

Snapphanevägen 7
371 40 Karlskrona
Tel: 073-688 99 54
E-post: karlskrona@kris.a.se

UMEÅ

Slöjdgatan 8
903 25 Umeå
Tel: 090-71 35 30
E-post: umea@kris.a.se

**Vill du starta en KRIS
förening? Kontakta oss på
KRIS Riksförbund så får du
information om hur du gör.**

NORRKÖPING

Östra Promenaden 16
602 27 Norrköping
Tel: 011-13 72 43
E-post: norrkoping@kris.a.se

UPPLAND

Verkstadsgatan 4
753 23 Uppsala
Tel: 0708-72 44 32
E-post: uppland@kris.a.se

KRIS RIKSFÖRBUND

Långholmsgatan 30
117 33 Stockholm
Telefon: 08-642 00 06
E-post: info@kris.a.se

Socionomdagarna

Det här är 13:e gången som Akademikerförbundet SSR är med och arrangerar Socionomdagarna. För förbundet är det ett sätt att föra samman praktiker, forskare och andra experter i diskussioner om aktuella ämnen.

- Det är rekordstor anslutning till Socionomdagarna i år. Upp mot 2 000 personer kommer att vara på plats, så det är mycket kompetens inom det sociala området som finns samlad, konstaterade förbundsordförande Heike Erkers i sitt öppningstal.

Hon gjorde sitt bästa att inspirera och entusiasmera sina medlemmar som arbetar ute på fältet. Samtidigt som hon förmedlade hoppfullhet, duckar hon inte för den vardag fylld av hot, våld och främlingsfientlighet som många av hennes medlemmar står inför. I en intervju till Vägen UT, berättar hon om de socialpolitiska utmaningar politikerna inte kan blunda för längre.

”De grundläggande värderingarna gäller inte längre”

–Barn som far illa är en av de mest utsatta grupperna i vårt samhälle. Socialtjänsten som ska ge dem skydd och stöd befinner sig i en akut kris. Det är bråttom när många socialsekreterare funderar på att söka annat arbete. Ett problem är att ekonomiska styrmedel ibland leder till krav på chefer och handläggare att till exempel inte ingripa med tvångsåtgärder mot unga utsatta missbrukare – för att inte spräcka budgeten. Det är ett omänskligt beteende, som dessutom strider mot lagen.

Enligt Heike bryter vissa kommuner mot lagen för att hålla sin budget. Rättssäkerheten är i fara och socialtjänstlagens portalparagraf riskerar att bli en papperstiger.

Problemen inom socialtjänsten har inget med integrationspolitik att göra
Det finns de som drar paralleller med

Heike Erkers intervjuas av vår utsände Christer Renlid under Socionomdagarna

flyktingkatastrofen och det ökade antalet nyanlända som kommit till Sverige.

– Det är ett missvisande resonemang, anser Heike. Jag varnade för problemen inom socialtjänsten redan för flera år sedan. Trots upprepade varningssignaler har problemen tillätits växa till en akut kris. Vi har under längre tid larmat om att situationen är ohållbar.

Politiker måste ta sitt ansvar

–Socialtjänsten befinner sig i en kris - och den nedåtgående spiralen måste stoppas. Det är dags att såväl regeringen som arbetsgivarna tar sitt ansvar och agerar. Regeringen har mycket att bevisa inom det socialpolitiska området. Inte

minst är behovet av en socialminister, med samlat ansvar för socialpolitiska frågor

Heike är en erfaren förbundsordförande

Heike Erkers, 56 år, är beteendevetare från Stockholm. Hon har tidigare bland annat arbetat med rehabilitering på Sahlgrenska universitetssjukhuset i Göteborg och i olika funktioner på Arbetsförmedlingen, senast som avdelningschef.

Heike Erkers inledde sin fackliga bana i början av 1990-talet och har ingått i Akademikerförbundet SSR:s förbundsstyrelse sedan 2003. Hon valdes till förste vice ordförande 2006 och blev förbundsordförande 2012.

KRIS var på plats med en egen monter

–Syns man inte, finns man inte, säger Christer Karlsson förbundsordförande på KRIS. Det är viktigt för oss att visa upp oss för en bredare publik. Vi är inte bara en kamratförening, utan har även andra verksamhetsgrenar. Ute på våra lokalföreningar driver vi sociala arbetsintegrerade företag och håller kurser & utbildningar – Vi ordnar, studiecirkel och utbildningar för våra medlemmar och anställda. Bland annat erbjuds KRIS Basic och Bättre Framtid. NBV är de som hjälper oss utforma utbildningar.

Flera behandlingshem ställde ut på mässan

Både Hatten, Korpberget och Valbo, var på plats under mässan. Det samlade intrycket från utställarna var positivt. Socialtjänsten och kriminalvården är de största beställarna för många behandlingshem.

Text: Christer Renlid

Foto: Joakim Berndes

Det var många nyfikna som stannade till vid KRIS monter. Storbilds TV, kyllda vattenflaskor och reklammaterial lockade till goda samtal och nya kontakter.

3 SNABBA FRÅGOR

Vi träffade många arrangörer, utställare och besökare under Socionomdagarna & Psykoterapimässan. Vi ställde tre snabba frågor till några för att höra hur de upplevde dagarna och vad de tar med sig från detta event. Under vår vistelse i Almedalen i somras träffade vi Julia från Borås, nu hade vi nöjet att träffa henne igen med hennes kollega. Och i LÄRA:s monter stannade vi till för att dricka en kopp kaffe och där träffade vi Jennie.

Julia Walvenius, biträdande verksamhetschef och Ulrika Juntorp, utvecklingscontroller tillika utbildningsledare - Vuxenpsykiatriska Kliniken Borås.

I vilken egenskap är Ni här?

–Vi arbetar inom specialistpsykiatri som biträdande verksamhetschef och utbildningsledare och har kommit till psykoterapimässan för att ta del av aktuella frågor inom området psykoterapi och psykologisk behandling. Huvudparten av den behandling som ges inom psykiatri är ju någon form av samtalsbehandling, riktade psykologiska samtal eller psykoterapi av olika typer.

Vad tycker du om Socionomdagarna som snart är slut?

–Bra överlag! Vi blev överraskade att det samtidigt hölls socionomdagar på mässan, hade inte undersökt detta

innan. Tycker att det var berikande med de två evenemangen parallellt, några programpunkter ingick i båda tillställningarna. Vi kunde dessutom delta på programpunkter på socionomdagarna som var relevanta även för oss.

Vad kommer du/Ni ta med er härifrån? Något speciellt från samtal, några nyheter, seminarier eller är det något annat specifikt som du känner att ni kommer ta med er tillbaka?

–Vi tar med oss förslag på personer som vi vill bjuda in till kliniken så fler får ta del av deras kunskap. Jag har redan bjudit in Ulla-Karin Nygren psykiatriker som är helt briljant på att tala om självmordsförebyggande arbete, något som vi inom psykiatri alltid behöver hålla aktuellt för att kompetensnivån skall ligga högst. Vi hoppas att hon har möjlighet att komma. Likaså har vi bjudit in Rolf Holmqvist senior professor i psykologi

från Linköping som talade om vikten av att utvärdera och kontinuerligt följa upp hur behandlingen fortlöper i psykoterapi. Inom vår klinik arbetar vi med ett nytt sätt att utvärdera psykoterapi som innebär en större öppenhet i relation till något som traditionellt har pågått mellan behandlare och patient bakom stängda dörrar. Rolf Holmqvist är hängiven ämnet och har själv forskat och handlett andra forskare i ämnet.

Jennie Seling - Utbildning- och marknads koordinatör på LÄRA

I vilken egenskap är du här?

– Jag är här som utställare för LÄRA, ett utbildningsbolag som utbildar inom neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och inom låg-affektivt bemötande och vi riktar oss mot funktionsnedsättning och äldreomsorg, skola och individ och familj.

Vad tycker du om Socionomdagarna som snart är slut?

–Jag har bara varit med idag det här är sista dagen så jag har bara intryck

från idag. Det har varit mycket folk, jag har haft många spännande samtal, det har varit stort intresse för LÄRA, och det är jättekul för vi är här för att vi vill synas. LÄRA är ett nytt varumärke och vi har precis döpt om oss, förut hette vi Enigma education.

Vad kommer du/Ni ta med er härifrån? Något speciellt från samtal, några nyheter, seminarier eller är det något annat specifikt som du känner att ni kommer ta med er tillbaka?

–Jag har inte varit på några seminarier än då vi har haft full fart här i monter. Men det är alltid spännande att komma ut och få höra hur stort behovet är

i olika typer av verksamheter just av utbildning inom neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. så bara det blir en bekräftelse att det vi gör faktiskt finns ett behov av och att det vi gör funkar.

HATTENS BEHANDLINGSHEM KVALITETSÄKRAR FÖR FRAMTIDEN

Hattens behandlingshem ville följa upp hur det gick för deras patienter. Deras egen framtagna statistik visar att det lönar sig för kommunerna att investera i bra missbruksbehandlingar.

– Det är en kvalitetssäkring för oss, säger Miodrag Jankovic (Miki) som är behandlingsansvarig på Hatten.

Behandlingshemmet startade 1993, har genomfört en uppföljning av samtliga 386 inskrivna patienter under 2008-2013. Av de 386 inskrivna patienter hoppade 59 stycken av behandlingen efter kort tid, redan under grundbehandlingen och är därför exkluderade från undersökningen. –Det är utgångspunkten för undersökningen, säger han.

Skatteverket bästa källan

Hatten har genomfört ett enkelt förfarande genom att intervjua personer som tidigare varit inskrivna på behandlingshemmet. Det handlar om en uppföljning för att se hur de lever i dag. Ett av tillvägagångssätten var att begära ut kontrolluppgifter från skatteverket.

–Vi har jämfört hur det såg ut när de kom till oss och hur det ser ut ett par år efter behandlingen. Det är ett konkret sätt att se om en person är fungerande. Vi kollade inkomsten hos en person när han/hon blev inskriven hos oss. I de flesta fall har en klient inget arbete eller någon form av fungerande liv när de kommer till oss,. Om en person efter avslutad behandling börjar få en

inkomst, är detta ett tecken på att det börjar gå bra, fortsätter Miki

Hattens klienter har ofta levt långt utanför samhället

Över 70 procent av alla klienter kommer från kriminalvården. De har har sällan haft ett fungerande liv eller inkomst. Hatten har även ramavtal med olika kommuner

–Om någon två år senare efter behandlingen börjar få en normal inkomst är det en stark indikation på välmående och ett fungerande liv. Taxerad inkomst är kanske inte det bästa måttet på om en människa missbrukar droger eller inte men det ger ändå en värdeomätare på hur det går för patienterna hos oss. Det skulle inte vara direkt överraskande om människor som missbrukar droger har svårare att behålla arbeten jämfört med människor som inte missbrukar.

En avsevärd förbättring efter behandlingen

Av samtliga som skrevs in vid Hatten 2008 – 2011 var det 52 procent som

inte hade någon taxerad inkomst ett år före inskrivningen. Två år efter inskrivningen hade andelen sjunkit till 29 procent. Tre år efter inskrivning var läget i stort sätt oförändrat. De totala taxerade årsinkomsterna från skatteverket för samtliga patienter inskrivna 2008 – 2011, 10 724 100 kronor ett år innan behandlingen, 26 036 900 kronor två år efter behandlingen och 27 337 700 kronor tre år efter behandlingen.

En tuff behandling är grunden till det goda resultatet

–Vi är kända för att vara tuffa. Det är nolltolerans när det gäller alkohol och droger. Vill man komma till oss måste man vara motiverad till en förändring i sitt liv. Vi har också ett omfattande kontaktnät med småföretagare och personer som tidigare varit inskrivna hos oss, som vi använder för att få ut personer i arbete när behandlingen är färdig. De första 28 dagarna på behandlingen sitter patienterna i grupp fån sju på morgonen till nio på kvällen. Ingen får gå ut ensam, man går alltid ut, minst två personer.

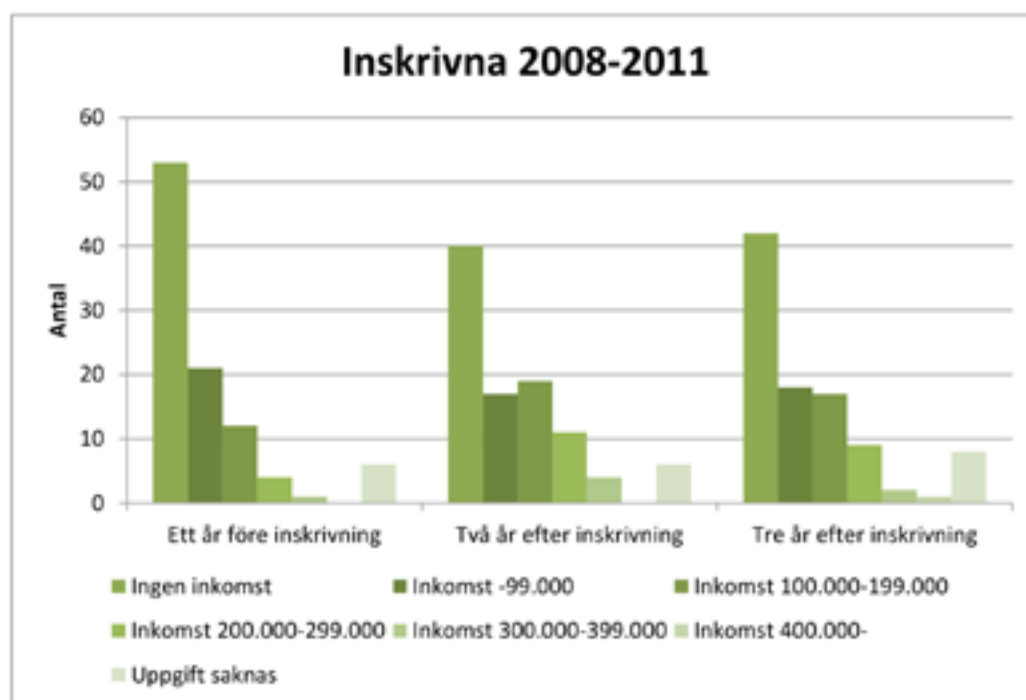
Behandlingen utgår från 12-stegsmodellen

–Det första steget är det som vi jobbar med. Erkännandet inför maktlösheten med alkohol och droger. Hela primärbehandlingen handlar om ”första steget”. Sedan flyttar man över till fas två. Den fasen är på tre månader. Då är det olika program som patienten ska delta i. ”Kriminalitet som livsstil” ”Anhörigprogram” och ett program som handlar om sorgbearbetning. Fas tre handlar om att personer kan arbeta ute men bo kvar på Hatten. Behandlingen varar i fyra månader.

Forskning från socialhögskolan visar att bemötandet från Hattens personal är vägvinnande

–Här kan man lära sig något som terapeut, säger Miki. Ofta tror man att det är någon bra föreläsning man haft som är orsaken till att någon stanna kvar, eller tycker man är bra. Så är det i själva verket, bemötandet som är orsaken, säger han.

Text: Christer Renlid
Foto: Joakim Berndes

De totala taxerade årsinkomstuppgifterna från Skatteverket för samtliga patienter inskrivna 2008-2011 blir 10 724 100 kr ett år innan behandlingen, 26 036 900 kr två år efter behandlingen och 27 337 700 kr tre år efter behandlingen.

Posttidning B

Returadress:
KRIS Riksförbund
Långholmsgatan 30
117 33 STOCKHOLM

ANNONS

KRIS Livsstilskoordinator

KRIS erbjuder en 1-årig utbildning tillsammans med Tollare folkhögskola och Val-Bo utbildning i ett Allmänna arvsfondsprojekt.

En viktig del av KRIS arbete är att hjälpa människor som levt ett destruktivt liv. Det är viktigt för oss att vi kan arbeta på ett professionellt sätt med människor som lever eller har levt ett liv i missbruk, kriminalitet och utanförskap.

Utbildningens syfte är att utbilda personer med en missbruksbakgrund och som även kan ha olika funktionsnedsättningar.

En Livsstilskoordinator ska vara kvalificerad att arbeta på stödboende, halvvägshus, fritidsgårdar som elevstödjare eller boendestödjare där ofta personer ur samma målgrupp behöver stöd. Att ha genomgått en 1-årig folkhögskoleutbildning till Livsstilskoordinator öppnar större möjligheter på arbetsmarknaden och ger kompetens för vidare studier.

För mer info besök www.krislivsstilskoordinator.se

KRIS Livsstilskoordinator
Långholmsgatan 30
117 33 Stockholm
08-642 00 06
info@krislivsstilskoordinator.se
www.krislivsstilskoordinator.se

RIKS KRIS
Ali Reunanen
070-283 40 51
ali.reunanen@rikskris.se

Val-Bo
Robert B Andersson
073-988 05 01
robert@valbo.nu

Tollare
Arne Georlin
08-505 686 00
arne.georlin@tollare.org

LIVSSTILSKOORDINATOR